

Innovatiivinen ote kaupunkien hyvinvointityöhön

Johanna Reiman

Hyvinvoinnin turvaaminen vaatii innovatiivisia ratkaisuja. Itämeren kuntien ja alueiden päättäjät kohtaavat elämänpiirimme muutokset. Väestö ikääntyy ja maastamuutto ja maahanmuutto ovat arkipäivää. Terveyttä rasittavat ns. ei-tarttuvat taudit (mm. diabetes ja sydäntaudit), joita olisi osin mahdollista ehkäistä terveellisillä elintavoilla. Osalla on liian kiire; toisaalta toimintakykyisiä ihmisiä jää yhteiskunnan reunamille. Terveyserot eri väestöryhmien välillä jatkavat kasvuaan. Saman kaupungin sisälläkin voidaan hyvin eri tavalla.

Itämeren alueen vahvuus on luotettava toimintakulttuuri. Meillä on kyky saada asiat sujumaan. Mahdollisuudet löytää ratkaisuja hyvinvoinnin haasteisiin ovat siis olemassa. Toisaalta suhtautuminen ennakkoluulottomasti asioihin ei ole meille luontaista. Kritisoimme herkästi uusia ideoita.

Tarvitsemme ymmärrystä eri aloilta ja sektoreilta. Virkamiehien olisi hyvä ymmärtää liike-elämän perusteita. Yliopistotutkijat voisivat oppia käytännön työstä järjestöissä tai kuntien organisaatioissa. Myös ajatuksenvaihto eri maiden kollegojen kanssa rikastuttaa omaa työtä. Liian usein lokeroidumme lähtökohtana oma erikoisalamme tai työhistoriamme.

Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry. oli mukana projektissa, jossa selvitettiin terveyden ja hyvinvoinnin tilannetta Østfoldin maakunnassa Norjassa ja Amatan alueella ja Mossin kunnassa Latviassa. Projektin molemmat osapuolet olivat liikkeellä sillä mielellä, että toisella osapuolella oli hyödyllistä annettavaa. Vauraan Norjan osallistujat oppivat kiinnostavia terveyden edistämisen käytäntöjä, vaikka kumppanin resurssit olivat pienemmät. Joskus asiat voi tehdä fiksusti vähällä rahalla. Pietarin Kalininskyn alueen terveystoimijoita kiinnosti Suomen vierailulla eniten Lahdessa toteutettu terveystioski. Keskellä kauppakeskusta sijaitseva matalan kynnyksen paikka, jossa voi puhua omasta tai läheisen terveydestä ja vaikkapa mittauttaa verenpaineen, nähtiin innovatiiviseksi ideaksi.

Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Well Being in the Information Society -konferenssin yksi pääpuhujana elokuussa 2012 oli brittiläisen näkövammaisjärjestön puheenjohtaja. Kevin Carey peräänkuulutti vapaaehtoistoiminnan kehittämistä osana kuntien työtä. Turussa on valmisteltu osallisuusohjelma, jossa tavoitteena on avata portti erilaisille toimijoille kuntatyön kehittämiseen. Aito yhteistyö tarkoittaa sitä, että osapuolet kuuntelevat avoimin mielin, mitä voisivat toisiltaan oppia. Sitoutuminen asioihin on vankempaa, jos voi itse olla mukana.

Poikkihallinnollisia prosesseja

Maailman terveysjärjestö WHO:n Euroopan alueen maat hyväksyivät uuden strategisen terveysasiakirjan syksyllä 2012. Health 2020 korostaa elinkaariajattelua. Hyvinvointityössä nuoret, työikäiset ja ikääntyneet tarvitsevat omanlaisensa lähestymistavan. WHO painottaa Health in All Policies -toimintatapaa yhdessä alueellisten ja kansallisten toimijoiden sekä järjestöjen ja yritysten kanssa. WHO:n Healthy Cities -ideologia tähdentää poikkihallinnollista hyvinvointityötä. Sosiaali- ja terveydenhuollon kannattaa ottaa muut sektorit tasa-arvoiseksi kumppaniksi hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus, kaavoitus, liikenne ja kulttuuri tuottavat myös hyvän elämän rakennusputia. WHO haluaa olla ratkaisemassa tarttuvien tautien, ei-tarttuvien tautien ja henkisen hyvinvoinnin ongelmia.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on prosessimaista toimintaa. Terve Kunta (Healthy City) ei koskaan ole valmis. Suomen Terve Kunta -verkosto kokoontui marraskuussa Utajärvellä. Siellä hyvinvointiajattelu oli juurtunut oleelliseksi osaksi kunnan toimintaa. Utajärvellä uskalletaan kokeilla innovatiivisia toimintoja, pilke silmäkulmassa. Koko ajan mietitään uusia tapoja palvella kuntalaisia. Osa työstä on joustavasti ulkoistettu.

Koska yhteiskunnan muutos on jatkuvaa, mukautumista helpottaa, jos suhtaudumme uudistuksiin ennakkoluulottomasti. Maailman terveysjärjestö WHO puhuu henkisestä kimmoisuudesta ja joustavuudesta (resilience). Parhaimmillaan jo lapsesta alkaen opimme luottamaan siihen, että elämä kantaa. Minulle on ollut aurinkoinen yllätys se yhteisen tekemisen kulttuuri, joka hyvinvointiteeman ympärillä vallitsee Itämeren kunnissa ja kaupungeissa. Ehkäpä pääsemme eroon myös ennakkoluuloistamme uusia ideoita ja toimintatapoja kohtaan. Kuntien poikkihallinnolliselle terveyden edistämisen työlle on todellinen tilaus.

Johanna Reiman
toiminnanjohtaja
Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetrit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön pj.